

УДК 784.011.26(477.83)

<https://doi.org/10.32461/2226-2180.37.2020.221800>**Цитування:**

Олач Ю. І. Популярна музика Самбірщини на прикладі вокально-інструментальних ансамблів регіону. *Мистецтвознавчі записки*: зб. наук. праць. 2020. Вип. 37. С. 171-175.

Olach Yu. (2020). Popular music of Sambir region on exemplified by the region's vocal-instrumental ensembles. *Mystetstvoznachchi zapysky: zb. nauk. prats'*, 37, 171-175 [in Ukrainian].

Олач Юлія Ігорівна,

аспірантка кафедри методики музичного виховання та диригування

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3105-5229>
jula_olach@ukr.net

ПОПУЛЯРНА МУЗИКА САМБІРЩИНИ НА ПРИКЛАДІ ВОКАЛЬНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ АНСАМБЛІВ РЕГІОНУ

Мета статті: дослідити та висвітлити становлення популярної музики у творчій діяльності вокально-інструментальних колективів Самбірщини. **Методологія дослідження** полягає у використанні біографічного методу при дослідженні творчої діяльності колективу. Оскільки відсутні наукові дослідження та роботи, пов'язані з ретроспективним аналізом творчої діяльності вокально-інструментальних колективів Самбірщини, для вивчення та опису діяльності видатних особистостей, мистецьких явищ і подій у житті суспільства використано метод інтерв'ювання як основний для збору інформації для дослідження. **Наукова новизна** полягає в аналізі виконавської діяльності вокально-інструментальних колективів Самбірщини та їх творчого внеску у сферу популярної музики сучасності. **Висновки.** Розвиток музичної культури краю у сфері популярної музики тісно пов'язаний із соціокультурними тенденціями і культурою інших країн. Зацікавленість слухачської аудиторії регіону сконцентровано на сучасній популярній музичній діяльності вокально-інструментальних колективів. Відображення таких тенденцій впливає на формування репертуарної політики вокально-інструментальних ансамблів Самбірщини. Результати досліджень базуються на аналізі біографій керівників, кількості учасників, репертуарі, а також на аналізі діяльності таких вокально-інструментальних колективів, як чоловічий гурт «Кредо» і жіночий – «Лада».

Ключові слова: вокально-інструментальний ансамбль, Самбірщина, культура, суспільство, популярна музика.

Олач Юлія Ігорівна, аспірантка кафедри методики музикального виховання та дирижування Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка

Популярная музыка Самборщины на примере вокально-инструментальных ансамблей региона

Цель статьи: исследовать становление популярной музыки в творческой деятельности вокально-инструментальных коллективов Самборщины. **Методология исследования** заключается в использовании биографического метода при исследовании творческой деятельности коллективов. Поскольку отсутствуют научные исследования и работы, связанные с ретроспективным анализом творческой деятельности вокально-инструментальных коллективов Самборщины, для изучения и описания деятельности выдающихся личностей, художественных явлений и событий в жизни общества использован метод интервьюирования как основной для сбора информации для исследования. **Научная новизна** заключается в анализе исполнительской деятельности вокально-инструментальных коллективов Самборщины и их творческого вклада в сферу популярной музыки современности. **Выводы.** Развитие музыкальной культуры края в сфере популярной музыки тесно связано с социокультурными тенденциями, с культурой других стран. Заинтересованность слушательской аудитории региона сконцентрирована на современной популярной музыкальной деятельности вокально-инструментальных коллективов. Отображение таких тенденций влияет на формирование репертуарной политики вокально-инструментальных ансамблей Самборщины. Результаты исследований базируются на анализе биографий руководителей, количестве участников, репертуаре, а также на анализе деятельности таких вокально-инструментальных коллективов, как мужская группа «Кредо» и женская – «Лада».

Ключевые слова: вокально-инструментальный ансамбль, Самборщина, культура, общество, популярная музыка.

Olach Yulia, postgraduate student of the Methods of Music Education and Conducting Department, Drohobych State Pedagogical Ivan Franko University

Popular music of Sambir region on exemplified by the region's vocal-instrumental ensembles

The purpose of the article is to explore and highlight the formation of popular music in the creative activity of vocal-instrumental collectives of the Sambir region. **The methodology** is to use the biographical method in the study of the creative

activity of the team. Since there is no scientific research and work related to the retrospective analysis of the creative activity of the vocal-instrumental collectives of the Sambir region, the interviewing method was used as the main method of gathering information in the research to study and describe outstanding personalities, artistic phenomena, and events in society. **The scientific novelty** is to analyze the activity of vocal-instrumental collectives of the Sambir region and their creative contribution to the sphere of popular music of the present. **Conclusions.** The development of the musical culture of the region in the field of popular music is closely linked to socio-cultural trends, interconnected with the culture of other countries. The interest of the audience of the region is concentrated on the modern popular musical activity of vocal and instrumental groups. Reflections of such tendencies influence the formation of the repertoire policy of vocal-instrumental ensembles of the Sambir region. The results of the research focus on the analysis of the biographies of the executives, the number of participants, the repertoire, as well as the activities of such vocal and instrumental groups as the male group "Credo" and the female group "Lada".

Key words: vocal-instrumental ensemble, Sambir region, culture, society, popular music.

Актуальність теми дослідження. Музика як соціокультурне явище тісно пов'язана із життям суспільства, що підтверджує вся історія музичного мистецтва. Дослідження у цій галузі свідчать про те, що життєві орієнтири та суспільні процеси відбивають і оцінюють життєві явища своїми специфічними засобами. Ці тенденції соціального буття безпосередньо відображаються у музиці певного періоду.

Зосереджуючи основну увагу дослідження на музичній культурі Самбірщини, можемо відзначити, що мистецьке життя регіону було наповнене творчістю різноманітних колективів: інструментальних, вокальних, хорових.

Проте музичне мистецтво змінне у часо-просторі, та видозмінюється відповідно до періоду свого існування. Так, у 1970-х роках у місті Самборі виникає попит на нове звучання та творчі експерименти в області музичного виконавства. Саме у цей період створюються нові колективи, так звані «ВІА» (вокально-інструментальні ансамблі): вокально-інструментальний гурт «Кредо» та вокально-інструментальний ансамбль «Лада», які стають невід'ємною частиною музичного життя регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі матеріали, присвячені дослідженню творчості вокально-інструментальних колективів м. Самбора, були відзначені в праці Об'єднання «Письменники Бойківщини» [5] та періодиці [6; 7]. Однак на сьогодні творчі здобутки ансамблів недостатньо висвітлені в науковій літературі. Саме тому науковою новизною дослідження є аналіз історичного становлення та творчого внеску вокально-інструментальних колективів міста Самбора у розвиток популярної музики в регіоні.

Мета статті: проаналізувати та висвітлити становлення популярної музики у творчій діяльності вокально-інструментальних колективів Самбірщини.

Виклад основного матеріалу. Музика, як і будь-який інший вид мистецтва, одухотворяє людське життя, активізує в ньому естетичне

початок. Вона не тільки збагачує повсякденне існування людини, але піднімає його над побутом, сприяючи створенню вищого рівня духовного життя людини і суспільства.

Музичне життя Самбірщини охоплює як академічну, класичну сферу музикування, так і популярну, сучасну вокально-інструментальну творчість. І першим ансамблем у місті Самборі стає гурт «Кредо», заснований 1972 року. Основною діяльністю колективу був музичний супровід вечорів відпочинку, які проходили в Будинку офіцерів. Назву колективу дав Ігор Вовк.

Першими учасниками гурту були: Володимир Буклів (ударні інструменти), Василь Колодій (гітара), Степан Цебенко (клавішні), Ігор Вовк (бас-гітара). У такому складі група працювала лише один рік, але стиль, започаткований цією четвіркою, залишився до сьогодні. Колектив користувався великою популярністю серед місцевих жителів. На вечорах молоді зали завжди були переповнені. Самбір переживав музичний бум. Молодь йшла на «Кредо», щоб послухати пісні у виконанні В. Букліва, помилуватися його віртуозною грою на ударних інструментах. Василь Колодій – керівник гурту – прекрасний аранжувальник, обдарований музикант. Головним напрямом його роботи було впровадження багатоголосся у твори, що виконувалися колективом. В інструментальній музиці використовувалися флейта, скрипка, саксофон. Любов до вокального акорду він привів і наступному складу групи, який у 1974 році дещо змінився, і його учасниками стали: Олександр Кобель (гітара), Володимир Буклів (ударні інструменти), Ігор Намачинський (клавішні), Василь Колодій (гітара), Ярослав Яворський (флейта), Петро Петречко (скрипка), Ігор Вовк (бас-гітара) та Орест Сеньків (звукооператор).

За період свого існування у складі «Кредо» було більше 30-ти учасників, серед яких: Буклів Володимир (ударні інструменти, спів), Василик Ігор (конферанс'є), Городиський Орест (клавішні інструменти, спів), Денько Юрій (гітара, спів),

Дорош Євстахій (бас-гітара), Дубравський Василь (ударні інструменти, спів), Катинський Роман (саксофон, скрипка), Кобель Олександр (гітара, спів), Козак Богдан (звукооператор), Колодій Василь (керівник групи, гітара, спів), Кузьо Володимир (ударні інструменти, спів), Кулакова Алла (спів), Кулян Володимир (гітара, спів), Кульчицький Роман (гітара, скрипка, спів), Кушнір Василь (спів), Макуц Віктор (клавішні інструменти, спів), Мельничук Богдан (звукоінженер), Намачинський Ігор (клавішні інструменти), Паславський Ярослав (саксофон, спів), Петречко Орест (керівник групи, бас-гітара, клавішні, спів), Петречко Петро (бас-гітара, спів), Петрусяк Ігор (звукооператор), Попов Олександр (звукооператор), Пріма Віктор (гітара, спів), Сеньків Орест (звукооператор), Сорока Володимир (звукооператор), Тима Роман (клавішні інструменти), Футала Юрій (звукооператор), Цебенко Степан (клавішні), Чухрай Сергій (звукооператор), Шкабара Орест (скрипка), Яворський Ярослав (флейта), Ярмоленко Андрій (звукооператор).

Гурт «Кредо» активно концертував у таких містах Польщі, як Сянок, Перемишль, Ярослав, Устрики-Дольні. Був учасником «Лемківської ватри» та «Бойківських фестин» у Тернополі, Нагірному та Польщі. До репертуару колективу входять такі твори: «Моїй Гуцульщині» – слова І. Дибко-Филипчак; «Солов'ї» – Гімн воїнів афганців Самбірщини – слова П. Петречка, музика О. Петречка; «Молитва» – слова Л. Рудавська-Вовк; «Серцю», «Синові» – слова о. С. Рисей, музика О. Петречко; «Я зовсім не шкодую за роками» – пам'яті В. Івасюку та І. Білозіру – слова і музика О. Петречко; «День» – слова З. Гнатик, музика О. Петречко; «Президент» – слова і музика О. Петречко; «Гімн молоді Христової» – музика О. Петречко; «Ой три шляхи широкії», «Єсть на світі доля» – слова Т. Шевченко, музика О. Петречко.

Поп-музика:

Слова і музика Ореста Петречка: «Місто моє» («Самбір то не Париж»); «Хлопець з Самбора»; «Танцюй, самбірчаночко»; «А я кохаю мій Самбір»; «Мрії»; «Нація»; «Зрада»; «Свято»; «Україно моя молода»; «Щоб жилося».

Орест Петречко – художній керівник Народного гурту «Кредо», співак, композитор, викладач музики в Самбірському педагогічному коледжі ім. І. Филипчак.

Народився 30 жовтня 1959 року в м. Самборі на Львівщині. Після закінчення Самбірської СШ № 8 навчався на музично-педагогічному факультеті Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка. З 1985

року працює викладачем музики в Самбірському педагогічному коледжі ім. І. Филипчак.

Майже жодна мистецька чи громадсько-політична акція на Самбірщині не обходиться без участі народного гурту «Кредо», у репертуарі якого народні, патріотичні пісні, а також пісні сучасних композиторів України. Часто звучать авторські твори Ореста Петречка та учасників колективу [5, 690–691].

Упродовж останніх двадцяти років до складу гурту «Кредо» входять Орест Городиський, Ярослав Паславський, Петро Петречко та Володимир Кузьо. Цим талановитим музичним колективом засновано цілий ряд пісенних фестивалів, серед яких: «Пісенне перевесло», «Від Різдва до Різдва», «Студентська весна», «Тобі, Богородице», «Чи ви ня, музики, не впізнали?». Орест Петречко завжди в пошуках молодих талантів, плідно працює над оновленням репертуару, створює чарівні палітри оригінальних аранжувань. Очолований ним музичний колектив бере участь у Всесвітніх бойківських фестонах, завжди з цікавою і неповторно виконаною низкою мелодій Бойківщини.

За творчу діяльність Орест Петречко має цілий ряд високих нагород, серед яких є і Почесна Грамота Верховної Ради України, йому присвоєне звання «Відмінник освіти України». На теренах Бойківщини він – відомий композитор, улюблений співак, лауреат Бойківського літературно-краєзнавчого конкурсу ім. М. Утриска.

Орест Петречко – яскрава творча особистість з небайдужою вдачею, дивовижною життєвою енергією, пісні його сповнені глибоких духовних мотивів вселюдської любові.

У 1973 році Самбірщина збагатилася ще одним, неординарним за своїм складом та діяльністю, колективом. Ним став дівочий вокально-інструментальний ансамбль «Лада». Його особливістю стало те, що учасниками були тільки дівчата, які грали на гітарі, духових, ударних, клавішних, струнних інструментах, а також співали.

«Лада» – так назвали свій ансамбль самі дівчата. І коли вони виходять на сцену – золотокосі та чорняві, голубоокі та чорнобриві, такі різні за характерами, смаками і такі схожі у своїй любові до музики, до прекрасного світу мистецтва, то мимоволі порівнюєш їх із давньокиївськими ладами, які несли у своїх серцях велику любов до нашої української землі, її душевних, мелодійних пісень.

Серед учасників ансамблю – вчителі музичної школи, студенти, учні. Для них участь в художньому колективі не просто захоплення

піснями, а самовизначення, утвердження своїх ідеалів.

Засновником і керівником колективу був Борис Трохимович Марченко. Він також і автор багатьох пісень із їхнього репертуару. О. Телефанко зазначає: «Висота ансамблю – результат невтомної праці в розвитку самодіяльного мистецтва в місті керівника «Лади» Б. Т. Марченка. Він багато трудиться над репертуаром, прискіпливо підходить до підбору виконавців» [7, 4].

Творчий шлях ансамблю позначений перемогами в конкурсах, популярністю, активною концертною діяльністю, удосконаленням майстерності. «Лада» була лауреатом I-го та II-го Всесоюзних фестивалів художньої творчості 1975–1977 років. Ансамблю присвоїли почесне звання «народний». Успішно проходили гастролі «Лади» в Молдавії та Білорусії, творчі поїздки по Вінницькій, Рівненській, Одеській, Херсонській, Донецькій, Дніпропетровській областях. На конкурсі «Юність Полісся-84» колектив було нагороджено спеціальним призом Мінського обкому комсомолу за краще виконання патріотичних пісень.

Самодіяльні художні колективи зі Львівщини – часті гості в Польській Народній Республіці. Завжди радо зустрічають українських аматорів у Жешувському, Кросненському, Перемишлянському, Ярославському воєводствах, з якими Львівська область підтримує давні зв'язки.

«В урочистостях з нагоди Дня відродження Польщі взяв участь самодіяльний народний дівочий вокально-інструментальний ансамбль «Лада» Самбірського районного Будинку культури, виступи якого пройшли з великим успіхом в містах Перемишлі, Пшегорську, Любачові, Заржеці», – так була відзначена творчість колективу в музичному науково-популярному журналі «Музика» [6, 29].

Протягом своєї творчої діяльності «Лада» була лауреатом багатьох фестивалів і конкурсів. Найпродуктивнішим видався 1991 рік, коли колектив переміг на обласному фестивалі «Червона рута», став лауреатом конкурсу Всеукраїнської пісні «Дзвін-91», що проходив у м. Києві, а також – радість перемоги – участь у конкурсі української пісні «Золоті трембіти» у м. Трускавці.

За час свого існування «Лада» оновлювалася, опрацьовувала велику кількість українських народних пісень, змінювала репертуар, поновлювався і склад учасників, водночас колектив вів активну концертну діяльність.

Особливістю колективу було те, що дівчата не лише співали, а й грали на інструментах. Так, у різні періоди своєї діяльності до складу «Лади» входили такі учасниці: Поліщук Х. (скрипка), Берльфайн Л. (скрипка), Казан Л. (скрипка), Семеніхіна А. (духові інструменти), Дзюбенко Л. (труба, вокал), Карачевська Л. (духові інструменти), Вороняк С. (гітара), Баюк І. (гітара), Гулівата О. (клавіші), Нестор Л. (клавіші), Кобель А. (ударні, вокал), Мигалик О. (саксофон, вокал), Дигдало Г. (саксофон, вокал), Лучків О. (флейта, труба), Ломницька М. (бас-гітара), Татомир Т. (клавіші, вокал), Богун Г. (ритм-гітара), Вітрук Н. (клавіші), Лучко Л. (вокал), Побережна Г. (вокал), Гулівата О. (вокал), Карпінська О. (вокал), Пігель Л. (вокал), Пилипів І. (вокал), Петляк Л. (вокал).

Незмінним супутником «Лади» була її ведуча, методист районного Будинку культури Оксана Темник. Керівником ансамблю на сьогоднішній день є Любов Кисиличак.

До репертуару колективу входили такі пісні: «Добрий день вам, люди добрі» – слова З. Гнатик, муз. Б. Марченко; «Ой зелене жито» – українська народна пісня; віночок укр. нар. пісень в обр. Б. Марченка «Іванку»; «Вінок з барвінку» – слова М. Воньо, муз. О. Сердюк; «Ластівка» – слова Б. Монастирський, муз. М. Скорик; «Ти мені заспівай» – слова І. Перчук, муз. І. Богачук; укр. нар. пісня «Ой ти, річенько»; укр. нар. пісня «Іхав стрілець на війноньку»; інструментальна п'єса «Прогулянка»; «Намалой мені ніч» – слова М. Петренко, муз. М. Скорик; «Три трембіти» – слова В. Вратарьов, муз. М. Скорик; «Весела хвилинка» – В. Вербицький (інструментальна п'єса); «Наш Самбір» – слова В. Хомин, муз. Б. Марченко; «З тобою, земле» – слова О. Скварко, муз. Б. Марченко; укр. нар. пісня «Ой ти місяцю»; укр. нар. пісня «Ой там за лісочком»; «Осінні мрії» – слова Л. Проць, муз. Г. Дигдало; «Зелене вино» – слова Б. Стельмах, муз. Б. Марченко; «Толока» – слова Б. Стельмах, муз. Б. Марченко; «В Самборі» – слова Р. Кудлик, муз. Р. Хабаль; укр. нар. пісня «Ой роде наш красний»; пісні В. Івасюка – «Червона рута», «Водограй», «Пісня буде поміж нас»; «Шевченко наш» – слова В. Кобець, муз. Б. Марченко; «Україно» – слова та музика Т. Петриненко; «Червона калина» – слова Б. Стельмах, муз. Б. Янівський; «Чарівний барвінок» – слова і музика О. Сердюк; «Ласкаво просимо» – слова В. Крищенко, муз. І. Білозір; «Пахне м'ята» – слова В. Крищенко, муз. Б. Марченко; «Чому так сталося» – слова В. Крищенко, муз. Б. Марченко; «Пісня про матір» – слова Б. Стельмах, муз. І. Білозір; «Коханий» – слова Б. Стельмах, муз. І. Білозір.

Це ще далеко не весь перелік пісень «Лади». У їхньому творчому доробку є українські народні

пісні, українська класика, пісні релігійної тематики, українські естрадні пісні, твори сучасних композиторів. Велику частину репертуару колективу склали пісні, автором яких був керівник ансамблю Борис Марченко.

На сьогодні «Лада» переформатувалася з вокально-інструментального в Народний вокальний жіночий ансамбль, який активно концертує із сольними програмами містами України: Східниця, Яворів, Старий Самбір, Мостиська. Колектив є учасником етнофестів гостинності між районами в області, фестивалю українсько-польської культури, фестивалю «Лемківська ватра», Кульчиці-фест, а також багатьох інших культурно-мистецьких заходів.

Співає «Лада» і лунать у зал пісні про наш квітучий край, про щастя, про прекрасну силу кохання, про вірність, про Батьківщину.

Науковою новизною дослідження є аналіз виконавської діяльності вокально-інструментальних колективів Самбірщини та їх творчого внеску у сферу популярної музики сучасності.

Висновки. З огляду на здійснене дослідження варто зазначити, що осмислення самотності й особливостей культурного середовища Самбірщини неможливе без вивчення різноманітних сфер культурного простору. У розвитку національної культури велику роль відіграє музичне мистецтво, яке піднімає і окрилює людину, збагачує її духовний світ, допомагає формувати світогляд і естетичний смак. Отже, дослідження популярної музики на прикладі творчої діяльності вокально-інструментальних колективів Самбірщини необхідні для аналізу музичного життя регіону. Висвітлюючи виконавське мистецтво ансамблів, їхню самотність і оригінальність, можемо констатувати їх вагомий внесок у розвиток і популяризацію української музики на теренах України та зарубіжжя.

Література

1. Гончаренко П. В. Музика як складова духовно-культурного ядра суспільства : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03. Запоріжжя, 2008. 17 с.
2. 25 років вокально-інструментальному гурту «Кредо» : ювіл. вип. / під заг. ред. П. Петречка. Самбір : 1997. 6 с.
3. Інтерв'ю Юлії Олач з керівником вокально-інструментального гурту «Кредо» Орестом Петречком. Самбір, 20.05.2019.
4. Інтерв'ю Юлії Олач з учасницею Народного жіночого ансамблю «Лада» Олександрою Мигалик. Самбір, 10.07.2019.
5. Об'єднання «Письменники Бойківщини». Антологія бойківського краю / «Письменники Бойківщини» об'єднання. Дрогобич: КОЛО, 2007. 724 с.
6. Орбіти української музики / Журнал «Музика». Київ: Музична Україна, 1981. № 1. С.32.
7. Телефанко О. Свято музики і пісні // Червоний прапор. 1981. 15 квітня. (№ 60). С. 4.

References

1. Goncharenko, P. (2008). Music as a Component of the Spiritual and Cultural Core of Society. Extended abstract of candidate's thesis. Zaporizhzhia [in Ukrainian].
2. Petrechko, P. (1997). 25 years of the vocal and instrumental group "Credo". Sambir [in Ukrainian].
3. Olach, Y. (20.05.2019). Interview with the head of the vocal and instrumental band "Credo" – Orest Petrechko. Sambir [in Ukrainian].
4. Olach, Y. (10.07.2019). Interview with the participant of the People's Women's Ensemble "Lada" – Alexandra Myhalyk. Sambir [in Ukrainian].
5. Writers of Boykivschyna, Association. (2007). Anthology of the Boikiv region. Drohobych: Kolo [in Ukrainian].
6. Orbits of Ukrainian Music. (1981). "Music": musical culture magazine. (Vols.1) pp. 32. Kyiv: Musical Ukraine [in Ukrainian].
7. Telephanko, O. (1981). The holiday of music and song. Red flag newspaper. (Vols. 60) pp. 4. Sambir [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.04.2020

Прийнято до публікації 28.05.2020